



[itobiad], 2020, 9 (5): 4059/4087

**Müzik Eğitimi Kapsamında Yapılan Ölçek Geliştirme  
Çalışmalarının Çok Yönlü İncelenmesi**

Versatile Analysis Of Scale Development Studies Conducted With In  
The Scope Of Music Education

**Duygu ÇELİK**

Y.L., NEÜ Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi

Master Degree, N.E.Univ. Ahmet Keleşoğlu Education Faculty

dcelik766@gmail.com / Orcid ID: 0000-0001-5105-2300

**Gözde YÜKSEL**

Dr. Öğretim Üyesi, NEU Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi

Asst.Prof., N.E.Univ. Ahmet Keleşoğlu Education Faculty

e-mail:gcoskun@erbakan.edu.tr / orcid.org/0000-0002-6619-275X

**Makale Bilgisi / Article Information**

<b>Makale Türü / Article Type</b>	: Araştırma Makalesi / Research Article
<b>Geliş Tarihi / Received</b>	: 10.09.2020
<b>Kabul Tarihi / Accepted</b>	: 13.12.2020
<b>Yayın Tarihi / Published</b>	: 24.12.2020
<b>Yayın Sezonu</b>	: Ekim-Kasım-Aralık
<b>Pub Date Season</b>	: October-November-December

**Atıf/Cite as:** Çelik, D , Yüksel, G . (2020). Müzik Eğitimi Kapsamında Yapılan Ölçek Geliştirme Çalışmalarının Çok Yönlü İncelenmesi . İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi , 9 (5) , 4059-4087 . Retrieved from <http://www.itobiad.com/tr/pub/issue/57287/793488>

**İntihal /Plagiarism:** Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism. <http://www.itobiad.com/>

**Copyright** © Published by Mustafa YİĞİTOĞLU Since 2012 – Istanbul / Eyup, Turkey. All rights reserved.

## Müzik Eğitimi Kapsamında Yapılan Ölçek Geliştirme Çalışmalarının Çok Yönlü İncelenmesi

### Öz

Müzik eğitiminde ölçme ve değerlendirme, sanat dalı olarak yükselmenin yanı sıra bilim dalı olarak ileriye gidebilmenin de gerekli bir basamağıdır. Bu noktada günümüze kadar ölçme ve değerlendirme süreçlerine sağlanan katkının nicelik ve nitelik bakımından değerlendirilmesinin, eksiklerin belirlenmesi bakımından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu noktadan hareketle araştırmada, müzik eğitimi kapsamında yapılan ölçek geliştirme çalışmalarının, çok yönlü incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada ulusal alan yazın taranmış ve müzik eğitimi kapsamında yapılan 58 ölçek geliştirme ve dilsel eş değerlik uyum çalışmasına ulaşılmıştır. Çalışmada 1997-2019 yılları arasında geliştirilen 58 ölçek sistematik olarak incelenmiş, çalışma içeriğine göre farklı kategori grupları oluşturulmuştur. Araştırma, durum belirlemeye yönelik betimsel bir tarama araştırmasıdır. Ölçekler nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiş, 58 ölçekte toplam 11 farklı kategoriye ulaşılmıştır. Müzik eğitimi alanında geliştirilmiş ölçeklerin yayın yılı, geliştirme-uyarlama çalışması olma durumu, yayın türü, müzik eğitiminin boyutu, ölçeğin kapsadığı örneklem türü, madde sayısı, ilk ve son hali arasındaki madde sayısı farkı, örneklem sayısı, ölçek boyut sayısı, ölçeğin ölçüm türü, ölçeğin likert tipi ölçeklendirme derecesi kategorilerinin yüzde dağılımları incelenmiştir. Araştırma sonucunda müzik eğitimi kapsamında geliştirilen ölçeklerin ilk olarak 1997 yılında geliştirildiği; 2010 yılından itibaren gözle görülür bir şekilde artış gösterdiği; en çok 2018 ve 2016 yıllarında geliştirildiği, en fazla çalgı eğitimi boyutuna yönelik olduğu, koro ve ses eğitimi boyutlarında ölçme çalışmalarının oldukça sınırlı kaldığı, araştırmaların büyük çoğunun mesleki müzik eğitimi kurumları örneklem grubuyla yapıldığı, incelenen bazı araştırmalarda madde sayısına oranla örneklem sayısının bilimsel kriterleri karşılamadığı, yine bazı araştırmalarda madde havuzunun pilot uygulama ve son şekli arasındaki fark durumunun araştırma raporlarında belirtilmediği; en fazla ölçüm türünün tutum ölçeği olduğu ve ölçeklerde büyük farkla 5'li likert kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

**Anahtar Kelimeler** Müzik, Eğitim, Ölçek Geliştirme, İçerik Analizi



## Versatile Analysis Of Scale Development Studies Conducted With In The Scope Of Music Education<sup>1</sup>

### Abstract

Measurement and evaluation in music education is a necessary step in advancing as a branch of science as well as advancing as a branch of art. At this point, it is thought that evaluating the contribution provided to the measurement and evaluation processes in terms of quantity and quality is important in terms of determining the deficiencies. From this point of view, it is aimed to examine the scale development studies within the scope of music education in a versatile way. In the research, domestic literature was searched and 58 scale development and linguistic equivalence studies were conducted within the scope of music education. In the study, 58 scales developed between 1997- 2019 were systematically examined and different category groups were created according to the study content. The research is a descriptive survey for determining the situation. The scales were analyzed by content analysis method, one of the qualitative research methods, and a total of 11 different categories were reached in 58 scales. The publication year of the scales developed in the field of music education, the state of being a development-adaptation study, the type of publication, the size of the music education, the sample type covered by the scale, the number of items, the difference in the number of items between the first and the last version, the number of samples, the number of scale dimensions, the measurement type of the scale, Percentage distributions of Likert-type scaling degree categories of the scale were examined. As a result of the research, the scales developed within the scope of music education were first developed in 1997; It has increased noticeably since 2010; It was most developed in 2018 and 2016, it was mostly devoted to the instrument training dimension, measurement studies in choral and vocal education dimensions were quite limited, most of the studies were conducted with the sample group of vocational music education institutions, in some studies examined, the sample size did not meet the scientific criteria, Again, in some studies, the difference between the pilot application and the final form of the item pool was not specified in the research reports; It was concluded that the most measurement type was attitude scale and 5-point likert was used with a large difference in the scales.

**Keywords:** Music, Education, Scale Development, Content Analysis.

<sup>1</sup> Bu araştırma birinci yazarın Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.



## Giriş

Günlük yaşamımızın her aşamasında, ölçme işlemi ile iç içe yaşamaktayız. Erkuş'a (2006, s. 4) göre aldığımız tüm kararlarda, ödediğimiz her faturada, ev ya da araba satın alırken, şehir değiştirirken ölçme işlemi kullanırız. Ölçme kavramı sanattan spora, sinemadan edebiyata, ekonomiden iktisata kadar hemen her alanda karşımıza çıkmaktadır. Bilimin gelişmesinde, ölçmenin katkıları büyüktür. Ölçmenin bilime girmesiyle birlikte, bilim, gelmesi gereken noktaya ulaşmış ve etkileyici bir hızla ilerlemiştir. Bir bilim alanına, ölçme, ne kadar erken girmişse, o bilim alanı, diğerlerine oranla daha hızlı ve daha önce gelişmiştir.

Baykul' a (2000, s. 89) göre, eğitim gereksinimlerinin saptanması, öğrenme-öğretme sürecinde oluşan eksikliklerin belirlenmesi, öğrencilerin kazanımlara ulaşma düzeylerinin belirlenmesi gibi birçok amaçla eğitimde ölçmeden faydalanılır. Eğitim programının dayanıklılığını belirleme, öğrencilere hangi alanda daha başarılı olabileceklerini gösterme, öğrenme güçlüklerini tespit etme, öğretim sürecinde kullanılacak metotların etkililik derecesini ve öğrenci başarısını saptama, ölçme ve değerlendirme öğesinin iyi işleyip işlemediğini görme gibi amaçlarla yapılan değerlendirmelerin hepsi ölçme işlemi ve sonuçlarına dayanır.

Günümüzde ölçme yönteminin tüm bilim dallarında kullanıldığı, , nitelikli ölçme araçlarının bilim dallarındaki ilerlemeyi arttırdığı ve duyarlı ölçüm yapan bilimlere daha fazla güven oluştuğu bilinmektedir (Turgut & Baykul, 1992). "Performans ölçme araçları, öğretmenin ölçme hedeflerini ortaya koyarak öğretim yöntemine katkıda bulunmakta ve dolayısıyla eğitime olumlu katkı sağlamaktadır" (Popham, 1998, s. 177).

Ekici' ye (2012, s. 558) göre, eğitim alanında yapılan çalışmalarda; daha iyi eğitim nasıl yapılır, başarı nasıl artırılır, başarısızlığın nedenleri nelerdir, bu nedenler nasıl ortadan kaldırılır sorularına cevap aranarak eğitimde niceliği ve niteliği iyileştirilmenin yolları aranmaktadır. Eğitimde oluşturduğu güven ve kullanılabilirliği sebebiyle, son yıllarda yapılan çalışmalar incelendiğinde, ölçek geliştirme çalışmalarının giderek artmış olduğu gözlenmektedir. Ancak kuşkusuz ki, sayı bakımından önemli olduğu kadar, ölçeklerin niteliği de önemli bir husustur.

Alan yazında ölçek geliştirme çalışmalarının nitel ve nicel yönden analizinin yapıldığı çalışmalara bakıldığında, Delice ve Ergene (2015) matematik eğitimi makalelerinde ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarını örneklem büyüklüğü, madde sayısı, Cronbach Alpha katsayısı değerleri ve ölçek geliştirme, uyarlama aşamalarının, öz yapısal özellikleri bakımından analiz ettiği görülmüştür. Başka bir araştırmada Çüm ve Koç (2013) Türkiye' de psikoloji ve eğitim bilimleri dergilerinde yayımlanan ölçek geliştirme çalışmalarını, ölçek geliştirme basamakları ve ilkeleri açısından; uyarlama çalışmalarını ise ölçek uyarlama basamakları ve ilkeleri bakımından



incelemiştir. Bir diğer araştırmada Öztürk, Eroğlu ve Kelecioğlu (2015) eğitim alanında yapılan ölçek uyarlama makalelerini yayın yılı, SSCI taranma durumu, ölçeğin amacına yer verilmesi, ölçülen yapı ile ilgili teorik temel bilgiye yer verilmesi, kaynak formun ölçtüğü yapı, uygulandığı grup, diğer uyarlama çalışması sonuçları, güvenilirlik ve geçerlilik katsayıları, çeviri yöntemi, çeviriye dahil olan uzman sayısı, çeviri sonrası uzman görüşü alınma durumu, uyarlama maddelerinin verilip verilmeme durumu, dilsel eşdeğerlik çalışması için veri toplama tasarımı ve yapı geçerliliği için yapılan çalışmalar çerçevesinde incelemiştir. Güvendir ve Özkan (2015) ise Türkiye’de eğitim alanında yayımlanan bilimsel dergilerde ölçek geliştirme ve uyarlama konulu makaleleri, geliştirme ve uyarlama sürecinde izlenen basamaklar bakımından incelemiş benzerlik ve farklılıklar üzerinde durmuştur.

İlgili araştırmalar müzik eğitimi bağlamında değerlendirildiğinde ise tek bir çalışmaya; Soyacan ve Babacan’ın (2019) müziksel işitme, okuma ve yazma üzerine geliştirilen ölçme araçlarını yapılan çalışmaların, yayın yılı, yayın türü, örneklem grubu, soru şekli, içeriği ve geçerlik-güvenirliği değişkenlerine göre yüzde ve frekans dağılımları bakımından incelediği çalışmasına rastlanmıştır. Bu araştırmada ise müzik eğitiminde geliştirilen ölçekler, müzik eğitiminin tüm boyutları kapsam içine alınarak yapılmıştır.

Müzik eğitimi alanında geliştirilen ve uyarlanan ölçekler, müzik eğitimin hangi boyutuna, hangi kitlesine, ne amaçla, ne şekilde, ne zamandan beri hizmet vermektedir? Bu soruların cevaplarının, gelecek dönem araştırmacılarına alandaki boşlukları belirleme, yapılan çalışmalardan haberdar olma açısından bazı ipuçları sağlayacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte ortaya çıkartılacak araştırma raporunun, yeni ve pratik bir kaynak niteliğinde olması planlanmaktadır. Buradan hareketle araştırmanın problem cümlesi;

“Müzik Eğitimi Kapsamında Yapılan Ölçek Geliştirme Çalışmalarının Nitel ve Nicel Durumu Nedir? şeklinde belirlenmiştir. Araştırmanın genel problemine aşağıdaki sorularla cevap aranmıştır.

1. Ölçeklerin yayın yılına göre dağılımı nedir?
2. Ölçeklerin geliştirme veya uyarlama çalışması olma dağılımı nedir?
3. Ölçeklerin yayın türüne göre dağılımı nedir?
4. Ölçeklerin geliştirildiği müzik eğitimi boyutuna göre dağılımı nedir?
5. Ölçeklerin geliştirildiği örneklem türüne göre dağılımı nedir?
6. Ölçeklerin madde sayısına göre dağılımı nedir?
7. Ölçeklerin ilk ve son hali arasındaki madde sayısı farkına göre dağılımı nedir?



8. Ölçeklerin ölçek geliştirilme aşaması örneklem sayısına göre dağılımı nedir?
9. Ölçeklerin ölçek boyut sayısına göre dağılımı nedir?
10. Ölçeklerin ölçüm türüne göre dağılımı nedir?
11. Ölçeklerin likert tipi ölçeklendirme derecesine göre dağılımı nedir?

## Yöntem

Bu bölümde araştırma sorularına yanıt bulmada izlenen yol; araştırma modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması, verilerin analizi alt başlıklarında tanımlanmaya çalışılmıştır.

### Araştırma Modeli

Araştırmada, inceleme altına alınacak olan ölçek geliştirme ve dilsel eş değerlik uyum çalışmalarının derinlemesine betimlenebilmesi, var olan durumun ayrıntılı bir şekilde yorumlanabilmesi ve bu yorumlara dayalı olarak daha kapsamlı öneriler getirebilmesi amacıyla betimsel tarama modeli kullanılmıştır. "Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır" (Karasar, 2014: 77).

### Çalışma Grubu

Araştırmada incelenecek çalışmalar, amaçsal örnekleme stratejilerinden biri olan ölçüt örnekleme ile belirlenmiştir. Buna göre araştırmada analiz edilen çalışmalar, 1997-2019 yılları arasında, Türkiye Ölçme Araçları Dizini (TOAD), Google Akademik, YÖK Tez Veri Merkezi ve Dergi Park'ta taranan, müzik eğitimi ve ölçek geliştirme, dilsel eş değerlik uyum çalışması kapsamına giren 58 araştırmadan oluşmaktadır.

### Verilerin Toplanması

Araştırmada, veriler doküman inceleme yöntemi ile toplanmıştır. Müzik eğitimi kapsamında, 58 ölçek geliştirme ve dilsel eş değerlik uyum çalışmasına ulaşılmıştır. Aynı araştırmacıya ait birden fazla çalışmada, farklı ölçme aracına rastlanmıştır. İncelenen 58 araştırmada yer alan ortak kategoriler belirlenmiş, 11 farklı (yayın yılı, geliştirme-uyarlama olma durumu, yayın türü, müzik eğitiminin boyutu, ölçeğin kapsadığı örneklem türü, madde sayısı, ilk ve son hali arasındaki madde sayısı farkı, örneklem sayısı, ölçek boyut sayısı, ölçeğin ölçüm türü, ölçeğin likert tipi ölçeklendirme derecesi) kategorilerinin yüzde dağılımları tablolastırılarak incelenmiştir.



### Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında ele alınan 58 ölçeğin incelenmesi sırasında, nitel araştırma yöntemlerinde sıklıkla tercih edilen “içerik analizi yöntemi” kullanılmıştır. Silverman’ a (2001) göre “İçerik analizi, ağırlıklı olarak, yazılı ve görsel verilerin analiz edilmesinde kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemde tümden gelimci bir yol takip edilmelidir. Bu analiz modelinde, araştırmacı öncelikli olarak, araştırma konusu ile ilgili kategoriler belirlemede ve geliştirmektedir. Araştırmacı daha sonra incelemiş olduğu veriler doğrultusunda, bu kategoriler içerisine giren, kelime, cümle ya da görselleri saymaktadır. Kategori belirleme/geliştirme aşamasında araştırmacı dikkatli olmalı ve aynı metin üzerinden benzer bir araştırma yürütmeyi planlayan başka araştırmacıların da aynı sonuçlara ulaşabilecekleri türden kategoriler geliştirmelidir” (Aktaran: Özkan, 2016:13). Kategorilere göre ayrıştırılan veriler yüzde frekans değerleri alınarak tablolaştırılmış ve betimlenmiştir.

### Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın genel problemine yanıt bulabilmek için belirlenen alt problemlere ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiş, araştırma bulguları, problem durumunda verilen sıraya uygun olarak aktarılmıştır.

#### Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın 1.alt probleminde araştırmaya dahil edilen ölçek geliştirme çalışmalarının yayın yılı sorulmaktadır. 1. alt probleme ilişkin bulgular Tablo 1’de gösterilmektedir.

**Tablo 1. Ölçeklerin Çalışma Yılına Göre Dağılımı**

YILLAR	F	%
2019	4	6,9
2018	8	13,79
2017	3	5,17
2016	7	12,07
2015	5	8,62
2014	4	6,9
2013	5	8,62
2012	5	8,62
2011	5	8,62
2010	4	6,9





2009	1	1,72
2008	2	3,45
2007	2	3,45
2006	2	3,45
1997	1	1,72
<b>TOPLAM</b>	<b>58</b>	<b>100</b>

Tablo 1 incelendiğinde müzik eğitimi kapsamında ölçek geliştirme çalışmalarının 1997 ve 2019 yılları arasında yapıldığı görülmektedir. Ölçeklerin en fazla geliştirildiği yıllar; 2018 (13,76) ve 2016 (%12,07) yılları olarak belirlenmiştir. Çalışmaların %13,79' u 2018' de, %12,07' si 2016' da, %8,62' si 2011, 2012, 2013, 2015' te, , %6,9' u 2010, 2014, 2019' da, %5,17' si 2017' de, %3,45'i 2006, 2007, 2008' de, %1,72' si ise 1997 ve 2009' da yapılmıştır. Müzik eğitimi alanında yapılan ölçek geliştirme çalışmalarının 1997 yılından başlayarak düzensiz bir seyir izlediği görülse de 2010 yılından itibaren bu sayının 2 katına kadar arttığı söylenebilir. Diğer bir deyişle, müzik eğitimi kapsamında ölçek geliştirme veya uyarlama yöntem ve tekniklerinin kullanımı ile ölçeklerin müzik eğitimine katkısı 2010 yılı ile beraber hız kazanmıştır.

### İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu araştırma sorusunda araştırmaya dahil edilen ölçek geliştirme çalışmalarının geliştirme veya uyarlama olma dağılımı sorulmaktadır. 2. alt probleme ilişkin bulgular Tablo 2'de gösterilmektedir.

**Tablo 2. Ölçeklerin Geliştirme- Uyarlama Olma Durumuna Göre Dağılımı**

GELİŞTİRME UYARLAMA	F	%
Geliştirme	54	93,1
Uyarlama	4	6,9
<b>TOPLAM</b>	<b>58</b>	<b>100</b>

Tablo 2' ye göre, müzik eğitimi kapsamında yapılan ölçek geliştirme çalışmalarının %93,1' inin geliştirme, %6,9' unun ise uyarlama çalışması olduğu söylenebilir. Geliştirme çalışmalarının uyarlama çalışmalarından





**Müzik Eğitimi Kapsamında Yapılan Ölçek Geliştirme Çalışmalarının Çok Yönlü  
İncelenmesi**

büyük oranda fazla olması, ilgili araştırmacıların müzik eğitiminin doğası gereği alana özgü ölçme araçlarına ihtiyaç olduğunu görerek yeni ölçme aracı geliştirme yolunu tercih etmiş olmasından kaynaklanıyor olabilir.

**Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum**

Araştırmanın 3. alt probleminde araştırmaya dahil edilen ölçek geliştirme çalışmalarının yayın türüne göre dağılımı sorulmaktadır. 3. alt probleme ilişkin bulgular Tablo 3 'te gösterilmektedir.

**Tablo 3. Ölçeklerin Yayın Türüne Göre Dağılımı**

YAYIN TÜRÜ	f	%
Makale	46	79,31
Doktora Tezi	7	12,07
Yüksek Lisans Tezi	5	8,62
<b>TOPLAM</b>	<b>59</b>	<b>100</b>

Tablo 3 incelendiğinde geliştirilen ölçeklerin büyük bir kısmı (%79,31) makale türündedir. Diğer çalışmaların ise %12,07'si doktora tezi, %8,62'si ise yüksek lisans olarak yayımlanmıştır. Bilindiği üzere ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmaları, geliştirilme basamakları ile bilimsel araştırma ve yöntem bilimi bakımından belirli bir birikim gerektirmektedir. Bu aşamada yapılması olağan hatalar, ölçeklerin geçerlik ve güvenilirliğini düşürebilir. Bu durum, ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarının müzik eğitimi kapsamında yapılan makalelerde daha fazla tercih edilmesinin sebebi olabilir.

**Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum**

Araştırmanın 4. alt probleminde ölçeklerin geliştirildiği müzik eğitimi boyutuna göre dağılımı sorulmaktadır 4. alt probleme ilişkin bulgular Tablo 4'te gösterilmektedir.

**Tablo 4. Ölçeklerin Geliştirildiği Müzik Eğitimi Boyutuna Göre Dağılımı**

MÜZİK BOYUTLARI	EĞİTİMİ	f	%
Çalgı Eğitimi Boyutu		27	46,55
Müzik Teorisi Boyutu		20	34,48
Koro ve Ses Eğitimi Boyutu		6	10,34
Çalgı ve Ses Eğitimi Boyutu		4	6,9
Müzik Teknolojileri Boyutu		1	1,73
<b>TOPLAM</b>		<b>58</b>	<b>100</b>



Tablo 4 'te incelenen ölçek çalışmalarının müzik eğitimi bakımından 5 boyutta toplandığı görülmektedir. Ölçeklerin %46,55' i çalgı eğitimi boyutuna, %34,48' i müzik teorisi boyutuna, %10,34' ü koro ve ses eğitimi boyutuna, %6,9' u çalgı eğitimi ve ses eğitimi boyutlarının bir arada kullanıldığı; çalgı ve ses eğitimi boyutuna, %1,73' ü ise müzik teknolojileri boyutuna dahil olduğu görülmüştür. Bu alt problem ile ölçek geliştirme çalışmalarının müzik eğitiminin çalgı eğitimi ve müzik teorisi boyutunda diğer boyutlara oranla çok daha fazla yol aldığı görülmektedir. Müzik teorisi alana özgü ölçme değerlendirmeye en fazla tabii tutulan, teorik ve uygulamada alt boyutları olan en köklü alanlardan biridir. Çalgı eğitimi ise kendi branşına yönelik spesifik özellikler taşıyan pek çok çalgıda, bu özellikleri ölçmeye yönelik ihtiyaçların arttığı, müzik eğitiminin en önemli boyutları arasındadır. Müzik teknolojileri boyutunda yalnızca 1 ölçek geliştirme çalışmasına rastlanmış olması, bu boyuta yönelik akademik gelişmelerin ülkemizde henüz çok yeni olmasından ileri geliyor olabilir.

#### Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın 5. alt probleminde araştırmaya dâhil edilen ölçeklerin geliştirildiği örneklem türüne göre dağılımı sorulmaktadır. 5. alt probleme ilişkin bulgular Tablo 5'de gösterilmektedir.

**Tablo 5. Ölçeklerin Geliştirildiği Örneklem Türüne Göre Dağılımı**

ÖRNEKLEM TÜRÜ	f	%
Mesleki Müzik Eğitimi Kurumları	45	77,59
Üniversite	5	8,63
Lise	2	3,45
Profesyonel ve amatör müzik icracıları	2	3,45
Ebeveyn	1	1,72
Okul Öncesi	1	1,72
İlköğretim	1	1,72
Ortaöğretim	1	1,72
<b>TOPLAM</b>	<b>58</b>	<b>100</b>

Tablo 5' e bakıldığında geliştirilen ölçeklerin örneklem grupları mesleki müzik eğitimi kurumları, ebeveyn, okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim, lise, üniversite, profesyonel ve amatör müzik icracılarından oluştuğu görülmektedir. Çalışmaların %77,59' unun örneklem grubu, mesleki müzik



**Müzik Eğitimi Kapsamında Yapılan Ölçek Geliştirme Çalışmalarının Çok Yönlü  
İncelenmesi**

eğitimi kurumları, %8,63' ünün üniversite, %3,45' inin lise ve yine %3,45'inin profesyonel ve amatör müzik icracıları, %1,72' sinin ise ebeveyn, okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinden oluşturduğu görülmektedir. Geliştirilen ölçeklerin örneklemini büyük oranda mesleki müzik eğitimi kurumları oluşturmaktadır. Mesleki müzik eğitimi kurumları, müzik eğitimi türleri içerisinde ölçme araçlarına en çok ihtiyaç duyulan kurumlardır. Bu kurumlar meslek kazandırma amacı ile eğitim ve öğretim vermektedir. Aynı zamanda bu kurumlar, müziğin tüm boyutlarında araştırma ve geliştirme çalışmalarını da sürdürmektedir. Bu nedenle diğer türlere oranla ilgili araştırmaların bu kurumlara ait örneklemlerde daha fazla yapılmış olması beklenen bir sonuçtur.

**Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum**

Araştırmanın 6. alt probleminde araştırmaya dâhil edilen ölçeklerin madde sayısına göre dağılımı sorulmaktadır. 6. alt probleme ilişkin bulgular Tablo 6' da gösterilmektedir.

**Tablo 6. Ölçeklerin Madde Sayısına Göre Dağılımı**

MADDE SAYISI	f	%
11-20	20	34,48
21-30	20	34,48
31-40	9	15,52
41-50	3	5,18
0-10	2	3,45
61-70	2	3,45
51-60	1	1,72
Belirtilmemiş	1	1,72
<b>TOPLAM</b>	<b>58</b>	<b>100</b>

Tablo 6 incelendiğinde geliştirilen ölçeklerin madde sayısı bakımından 8 kategoriye ayrıldığı görülmektedir. İncelenen çalışmalarda madde sayısının en fazla 11-20 (%34,48) veya 21-30 (%34,48) aralığında olduğu görülmektedir. Ölçeklerin madde sayılarının %15,52' si 31-40 aralığında, %5,18' i 41-50 aralığında, %3,45'i 0-10 ve 61-70 aralığında, %1,72 ise 51-60 aralığında olup yine %1,72' sinin madde sayısı belirtilmemiştir.



**Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum**

Araştırmanın 7. alt probleminde araştırmaya dâhil edilen ölçeklerin ilk ve son hali arasındaki madde sayısı farkına göre dağılımı sorulmaktadır. 7. alt probleme ilişkin bulgular Tablo 7 'de gösterilmektedir.

**Tablo 7. Ölçeklerin İlk ve Son Hali Arasındaki Madde Sayısı Farkına Göre Dağılımı**

MADDE FARKI	SAYISI f	%
Belirtilmemiş	23	39,66
0-10	18	31,03
11_20	13	22,41
21-30	2	3,45
31-40	2	3,45
<b>TOPLAM</b>	<b>58</b>	<b>100</b>

Tablo 7' de ölçeklerin pilot uygulamadaki ilk madde sayıları ile nihai madde sayılarının farkları yer almaktadır. Geliştirilen ölçeklerin ilk ve son hali arasındaki madde sayısı farkı 5 kategoriye ayrılmıştır. Çalışmalar incelendiğinde madde sayısı farkının %39,66' sında pilot uygulamadaki örneklem grubuna uygulanan ilk madde sayısının belirtilmediği, %31,03' ünün 0-10 aralığında, %22,41' inin 11-20 aralığında, %3,45' inin 21-30 ve 31-40 aralığında bulunduğu gözlenmiştir. İlk ve son hali arasındaki madde farkının en fazla 0-10 ve 11-20 sayıları aralığında olduğu görülmektedir. Madde sayılarının pilot uygulama ile ölçeğin son hali arasındaki farkın araştırma raporunda yer vermeyen 23 çalışmanın bulunmasının, bilimsel araştırma ilkeleri bakımından eksiklik olduğu düşünülmektedir.

**Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum**

Araştırmanın 8. alt probleminde araştırmaya dâhil edilen ölçeklerin geliştirilme aşamasında örneklem sayısına göre dağılım sorulmaktadır. 8. alt probleme ilişkin bulgular Tablo 8 'de gösterilmektedir.

**Tablo 8. Ölçeklerin Geliştirilme Aşaması Örneklem Sayısına Göre Dağılımı**

ÖRNEKLEM SAYISI	f	%
101-200	18	31,04
201-300	15	25,86



**Müzik Eğitimi Kapsamında Yapılan Ölçek Geliştirme Çalışmalarının Çok Yönlü İncelenmesi**

301-400	10	17,24
0-100	9	15,52
401-500	2	3,45
501-600	2	3,45
601-700	1	1,72
>1000	1	1,72
TOPLAM	58	100

Tablo 8' e bakıldığında incelenen ölçeklerin örneklem sayısı bakımından %31,04' ünün 101-200 aralığında, %25,86' sının 201-300 aralığında, %17,24' ünün 301-400 aralığında, %15,52' sinin 0-100 aralığında, %3,45' inin 401-500 ve 501-600 aralığında, %1,72' sinin 601-700 aralığında ve yine %1,72' sinin 1000' den fazla olan örneklem sayısı olduğu görülmektedir. Ölçeklere örneklem büyüklüğü açısından bakıldığında en fazla 101-200 ve ya 201-300 örneklem aralığında çalışıldığı görülmüştür. Bu durum büyük ölçüde müzik eğitimi anabilim dallarındaki az öğrenci sayısı ve bütün anabilim dallarına ulaşma zorluğu ile açıklanabilir. Çünkü bu bölümlerde bir bölüm toplamda maksimum 160 öğrenciden oluşmakta ki bazı bölümler 120 öğrenci bile olabilmektedir. Evrenin tamamına ulaşmak hem maddi hem süre ve ulaşım bakımından zor olacağı için, örneklemelerin genellikle küçük boyutta olması buna bağlanabilir.

#### **Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum**

Araştırmanın 9. alt probleminde araştırmaya dâhil edilen ölçeklerin boyut sayısına göre dağılımı sorulmaktadır. 9. alt probleme ilişkin bulgular Tablo 9'da gösterilmektedir.

**Tablo 9. Ölçeklerin Boyut Sayısına Göre Dağılımı**

ÖLÇEK SAYISI	BOYUT	f	%
1 BOYUTLU		16	27,59
3 BOYUTLU		13	22,42
4 BOYUTLU		10	17,24
2 BOYUTLU		8	13,79
6 BOYUTLU		5	8,62
5 BOYUTLU		4	6,9
8 BOYUTLU		1	1,72



Belirtilmemiş	1	1,72
TOPLAM	58	100

Buna göre; Tablo 4.9 incelendiğinde ölçeklerin boyut sayısı bakımından %27,59' unun 1 boyutlu, %22,42' sinin 3 boyutlu, %17,24' ünün 4 boyutlu, %13,79' unun 2 boyutlu, %8,62' sinin 6 boyutlu, %6,9' unun 5 boyutlu, %1,72' sinin 8 boyutlu olduğu ve yine %1,72' sinin boyut sayısının belirtilmediği görülmektedir. Taranan 58 ölçekte boyut sayısının en fazla tek boyutlu ve 3 boyutludan oluştuğu gözlenmiştir.

#### Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın 10. alt probleminde araştırmaya dâhil edilen ölçeklerin ölçüm türüne göre dağılımı sorulmaktadır. 10. alt probleme ilişkin bulgular Tablo 10'da gösterilmektedir

**Tablo 10. Ölçeklerin Ölçüm Türüne Göre Dağılımı**

ÖLÇÜM TÜRLERİ	f	%
Tutum Ölçeği	20	34,47
Öz yeterlik Ölçeği	7	12,06
Performans Değerlendirme Ölçeği	6	10,33
Performans Kaygısı Ölçeği	4	6,89
Motivasyon Ölçeği	3	5,16
Yeterlilik Belirleme Ölçeği	2	3,44
Öğrenme Stratejileri Ölçeği	2	3,44
Yaratıcı Düşünce Ölçeği	1	1,73
Sosyal Durum Ölçeği	1	1,73
Öğrenme Yaklaşımlarını Belirleme Ölçeği	1	1,73
İletişim Boyutları Ölçeği	1	1,73
Çevrilmiş Öğrenme	1	1,73



**Müzik Eğitimi Kapsamında Yapılan Ölçek Geliştirme Çalışmalarının Çok Yönlü  
İncelenmesi**

Ölçeği		
Çalışma Alışkanlığı Ölçeği	1	1,73
Benlik Algısı Ölçeği	1	1,73
Aile Desteği Ölçeği	1	1,73
Öğrenme Stili Ölçeği	1	1,73
Tükenmişlik Ölçeği	1	1,73
Çalgı Çalışma Yöntemleri Ölçeği	1	1,73
Yeterlik Algısı Ölçeği	1	1,73
Bireysel Çalgı Öğretmeni Ölçeği	1	1,73
Müzik Okuryazarlığı Ölçeği	1	1,73
<b>TOPLAM</b>	<b>58</b>	<b>100</b>

Tablo 10'a bakıldığında müzik eğitimi kapsamında yapılan ölçek geliştirme çalışmalarının 21 farklı ölçüm türünden oluştuğu görülmektedir. Taranan 58 yayının %34,47' si tutum ölçeği, %12,06' sı özyeterlik ölçeği, % 10,33'ü performans değerlendirme ölçeği, %6,89' u performans kaygısı ölçeği , %5,16' sı motivasyon ölçeği, %3,43' ü performans ölçeği, öğrenme stratejileri ölçeği ve yeterlik belirleme ölçeği, %1,73' ü ise çalışma alışkanlığı ölçeği, aile desteği ölçeği, benlik algısı ölçeği, iletişim boyutları ölçeği, yaratıcı düşünce ölçeği, çevrilmiş öğrenme ölçeği, sosyal durum ölçeği, öğrenme yaklaşımlarını belirleme ölçeği, öğrenme stili ölçeği, tükenmişlik ölçeği, çalgı çalışma yöntemleri ölçeği, yeterlik algısı ölçeği, bireysel çalgı öğretmeni ölçeği, müzik okuryazarlığı ölçeği olduğu gözlenmiştir. En fazla kullanılan ölçüm türünün tutum ölçeği (%34,47) olduğu görülmektedir. Eğitimin tüm disiplinlerinde olduğu gibi müzik eğitiminde de öğrencilerin ilgili eğitim alanına yönelik tutumları, araştırmacılar tarafından önemle üzerinde durulan bir konudur. Bu durum, tutum kavram ve olgusunun, müzik eğitimi kapsamında yapılan ölçek geliştirme çalışmalarında sıklıkla ele alınmasını açıklayabilir.

#### **On birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum**

Araştırmanın 11. alt probleminde araştırmaya dâhil edilen ölçeklerin likert tipi ölçeklendirme derecesine göre dağılımı sorulmaktadır. 11. alt probleme ilişkin bulgular Tablo 4.11 ve Şekil 4.11'de gösterilmektedir.





Tablo 11. Ölçeklerin Likert Tipi Ölçeklendirme Derecesine Göre Dağılımı

LİKERT ÖLÇEKLERİ DERECELENDİRME	TİPİ f	%
5' li Likert	49	90,74
3' lü Likert	2	3,7
6' lı Likert	2	3,71
4' lü Likert	1	1,85
TOPLAM	54	100

Tablo 11'e bakıldığında müzik eğitimi kapsamında yapılan ölçek çalışmalarında 4 farklı likert tipi derecelendirmesine rastlanmıştır. Buna göre ölçeklerin %90,74' ünün 5'li likert, %3,7' sinin 3'lü ve 6'lı likert %1,85' inin ise 4'lü likert tipinde olduğu görülmüştür. Taranan 58 ölçekte sadece likert tipi ölçeklendirme kullanılan 54 ölçek dağılım içerisine dahil edilmiştir. Likert tipi ölçeklendirme derecelerinin yüzdelere bakıldığında büyük farkla 5'li likert kullanıldığı görülmektedir. Bilindiği üzere, ölçek geliştirme çalışmalarında, ölçülen kavram, ilgili örneklemin yaş bakımından gelişim düzeyi ile tutarlı bir şekilde belirlenmeli, grupların derecelendirme becerisi göz önünde bulundurulmalıdır. Bu noktada 5'li Likert ölçüm türünün çoğunlukla mesleki müzik eğitimi kurumlarında yürütülen ölçek geliştirme çalışmalarında tercih edilmiş olması, araştırmanın diğer bulguları ile tutarlı bulunmuştur.

### Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Müzik eğitimi kapsamında yapılan ölçek geliştirme ve dilsel eş değerlik uyum çalışması kapsamına giren ölçeklerin kategorik olarak incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada, yurt içi literatür taraması yapılmış, Türkiye Ölçme Araçları Dizini (TOAD), Google Akademik, YÖK Tez Veri Merkezi ve Dergi Park'ta taranan 58 çalışma, araştırma kapsamında; yayın yılı, geliştirme-uyarlama durumu, yayın türü, müzik eğitimi boyutu, ölçeğin kapsadığı örneklem türü, madde sayısı, ilk ve son hali arasındaki madde sayısı farkı, örneklem sayısı, ölçek boyut sayısı, ölçeğin ölçüm türü, ölçeğin likert tipi ölçeklendirme derecesi değişkenlerine göre incelenmiştir.

Araştırma kapsamında yapılan incelemeler sonucunda ulaşılabilen ilk ölçeğin 1997 yılında geliştirildiği görülmüş 2006 yılından itibaren ise her yıl düzenli olarak ölçek geliştirme çalışmasının yapıldığı saptanmıştır. Bu alanda asıl gelişmenin 2010 yılı takiben olduğu günümüze kadar artışın hızlanarak sürdüğü müzik eğitimi alanı için önemli bir sonuçtur. Alanda geliştiren ölçek çalışmalarının sayısının günden güne artması, ölçmenin



eğitimin temel unsurlardan biri olması sebebiyle olumlu yönde bir sonuç olarak görülmüştür. Soycan ve Babacan (2019) MİOY ile ilgili ölçme araçlarını incelemiş olduğu benzer çalışmada, geliştirilen ilk ölçme aracının, 1995 yılında olduğu ve sonrasında uzun bir süre bu alanda çalışma yapılmadığı, 2003 yılından itibaren ise düzenli olarak ölçme aracı geliştirildiğini belirtmiştir. Ancak bu çalışmaların, müzik eğitimi tüm boyutlarını ele alan bu araştırmada yer almamasının sebebi, öncül araştırmada ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarının yanı sıra testlerin de kapsam dahilinde olması ve ölçeğin geliştirilme aşaması verilerinin çalışmada yer almamasıdır. Müzik eğitiminin bir kolu olan müziksel işitme ve okuma yöntemleri ile aynı yıllara rastlayan çalışma artışının gözlenmesi aynı zamanda müzik eğitiminin tutarlı bir yol izlediğinin de göstergesi olarak düşünülmüştür.

Müzik eğitimi kapsamında yapılan ölçek geliştirme ve dilsel eş değerlik uyum çalışmalarının 53 tanesinin geliştirme, 4 tanesinin ise uyarlama çalışması olduğu araştırmanın diğer bir sonucudur. Uyarlama çalışmalarında 4 çalışmadan 3' ünün Türkiye koşullarına uyarlanması amaçlandığı saptanmıştır. Geliştirilen ölçeklerin büyük bir kısmı (%79,31) makale olarak sunulmuştur. Diğer çalışmaların ise %12,07'si doktora, %8,62'si ise yüksek lisans tezidir. Yüksek lisans ve doktora tez çalışmaları bir araştırmacının eğitim sürecinin devamı niteliğini sürdürdüğü ilgili alanda bağımsız araştırma yapma sürecine bilimsel alt yapı hazırlayan bir dönem olarak bilinmektedir. Araştırmacıların ölçek geliştirme gibi kapsamlı çalışmaları yürütmeyi bilimsel alt yapıları sağladığında tercih etmeleri daha sağlıklı sonuçlar verebilir.

Taranan 58 çalışmada en fazla ölçeğin çalgı eğitimi ve müzik teorisi boyutuna ait olduğu saptanmış, en az çalışmanın ise, koro ve ses eğitimi, çalgı ve ses eğitimi boyutlarının her ikisi, çalgı eğitimi - ses eğitimi - müzik teknolojileri boyutlarının her birinde geliştirildiği görülmüştür. Çalgı eğitimi boyutunda yer alan çalışmaların, çalgı eğitimi kollarından sadece piyano, keman ve gitar eğitimi alanlarında yapılmış olduğu gözlenmiştir. Çalışmaların büyük çoğunluğunun piyano eğitimi üzerine olması dikkat çekmiştir. Erdal' a göre (2005, s. 13) ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda çalgı eğitiminin zeminini piyano eğitimi oluşturmaktadır. Mesleki müzik eğitimi veren bazı kurumlarda piyano dersinin belirli bir kademeye kadar zorunlu olması, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sayı bakımından yeterli hale gelmesini sağlamıştır. Piyano alanında yapılan ölçek geliştirme çalışmalarının, çoğunlukta olmasının sebebi, ölçek geliştirmek için gereken örneklem sayısına ulaşmanın diğer çalgılara göre daha kolay olması olarak düşünülmektedir.

Geliştirilen ölçeklerin örneklem grupları, mesleki müzik eğitimi kurumları, ebeveyn, okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim, lise, üniversite, profesyonel ve amatör müzik icracılarından oluşmaktadır. Çalışmaların çoğunun mesleki müzik eğitimi kurumları örneklem grubuyla yapıldığı saptanmıştır.



Araştırma kapsamındaki ölçeklerin madde sayısı bakımından 7 kategoride toplandığı görülmüştür. İncelenen çalışmalarda en fazla 11-20 ve 21-30 madde sayısında ölçek geliştirildiği saptanmıştır. Araştırmada incelenen çalışmaların %1,72' sinde ise madde sayısı belirtilmemiştir. Çüm ve Koç (2013, s. 130) ölçek geliştirme süreci sırasında oldukça önem taşıyan bu adıma ilişkin bilgilerin eksiksiz bir şekilde verilmesinin oldukça önemli olduğunu ifade etmektedir. Araştırma sonuçları, müzik eğitimi kapsamında yapılan ölçek geliştirme çalışmalarındaki eksikliklerin giderilmesi bakımından önemlidir. Araştırmaların bilimsel kriterlere uygun yürütülmesi ve açıklıkla raporlaştırılmasının, gelecek dönem araştırmalarını geliştireceği düşünülmektedir.

Ölçeklerin pilot uygulamadaki ilk madde sayıları ile nihai madde sayılarının arasında farklar bulunmaktadır. Geliştirilen ölçeklerin ilk ve son hali arasındaki madde sayısı farkı 5 kategoriye ayrılmaktadır. Çalışmalar incelendiğinde madde sayısı farkının en çok 0-10 aralığı ve 11-20 aralığında olduğu, en az ise 21-30 ve 31-40 aralığında bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Taranan 58 ölçekten 23 çalışmada pilot uygulamadaki örneklem grubuna uygulanan ilk madde sayısının belirtilmediği gözlenmiştir. Delice ve Ergene ' ye göre (2015, s. 73) ölçek geliştirme aşamasında ana uygulamadan önce deneme uygulama adımının çalışmaların tamamının içerisinde yer almaması, araştırmacıların bu adımı yeteri kadar önemsemediği ve ana uygulamaya geçtiğinin göstergesi olarak kabul edilmiştir. Ayrıca yapılacak denemeler ile örneklem türü tarafından anlaşılamayan veya hatalı bulunan maddelerin gözlemlenmesinin, ortalama cevap süresinin belirlenmesi bakımından da faydalı olacağı belirtilmiştir. Bu nedenle ölçek çalışmalarının tamamında deneme uygulama yapılması adımıyla ilişkin bilgi verilmemiş olması önemli bir sorun olarak görülmüştür. Bazı çalışmalarda ana uygulamadan sonra madde ve ölçek analizlerinin rapor edilmemesi, bazılarında ise bu adımların uygulanmaması, ölçek geliştirme sürecinin en önemli basamaklarından biri olarak gösterilen bu basamakta çalışmaların yapılma nedeninin sorgulanmasına sebep olmaktadır. Çünkü geliştirilen ölçek için istatistikî anlamda ortaya çıkacak sonuçlar ölçeğin kullanılabilirliğini etkileyecektir. Araştırma sonuçlarıncı belirlenen bu durum, müzik eğitimi alanında yürütecekleri ölçek geliştirme çalışmalarında araştırmacılar arasında farkındalık yaratabilir.

Araştırmada diğer bir sonuç; incelenen ölçeklerin örneklem sayısı bakımından en fazla 101-200 ve 201-300 aralığındaki örneklem sayıları ile geliştirildiğidir. Bazı ölçek geliştirme çalışmalarındaki örneklem sayısının geliştirilen madde sayısının beş katına ulaşamadığı, daha az örneklem sayısı ile çalışıldığı saptanmıştır. Bu durum alan yazında kabul edilmiş olan madde sayısının en az beş katı fazla örneklem sayısına uygulanması görüşü (Tavşancıl, 2002, s. 142) doğrultusunda müzik eğitimi alanında ölçek geliştirme çalışmalarında örneklem sorununun olabildiğini gösteren bir sonuç olarak görülmüştür. Bu sonucun saptanmış olması, gelecek dönem



araştırmacılarının önemle üzerinde durması gereken bir ölçek geliştirme araştırması ilkesine de işaret etmesi bakımından önemli ve dikkat edilmesi gereken bir sonuçtur.

Araştırma kapsamındaki 58 ölçek, boyut sayısı bakımından incelendiğinde, ölçeklerin en fazla tek boyut ve 3 boyutlu olduğu görülmüştür. 1 çalışmada ise boyut sayısı belirtilmemiştir. Araştırmanın diğer bir sonucunda; müzik eğitimi kapsamında yapılan ölçek geliştirme çalışmalarında 22 farklı ölçüm türü saptanmış, en fazla tutum ölçeği geliştirildiği belirlenmiştir. Taranan 58 yayında diğer ölçek türleri; öz yeterlik ölçeği, performans kaygısı ve değerlendirme ölçeği, motivasyon ölçeği, performans ölçeği, öğrenme stratejileri ölçeği ve yeterlik belirleme ölçeği, çalışma alışkanlığı ölçeği, aile desteği ölçeği, benlik algısı ölçeği, iletişim boyutları ölçeği, yaratıcı düşünce ölçeği, çevrilmiş öğrenme ölçeği, sosyal durum ölçeği, öğrenme yaklaşımlarını belirleme ölçeği, öğrenme stili ölçeği, tükenmişlik ölçeği, çalgı çalışma yöntemleri ölçeği, yeterlik algısı ölçeği, bireysel çalgı öğretmeni ölçeği, müzik okuryazarlığı ölçeği olduğu görülmüştür. Ölçek konularının çeşitlilik gösteriyor olması müzik eğitimi açısından olumlu bir sonuçtur. Müzik eğitiminde ölçmenin geliştirilmesi ve duyarlı ölçümlerin yapılabilmesi diğer bilim dallarında olduğu gibi (Turgut & Baykul, 1992) müzik bilimine olan güveni arttırabilir.

İncelenen ölçek çalışmalarında 4 farklı likert tipi derecelendirme kullanıldığı tespit edilmiştir. Taranan 58 ölçekte sadece likert tipi ölçeklendirme kullanılan 54 ölçek dağılım içerisine dahil edilmiştir. Likert tipi ölçeklendirme derecelerinden en fazla 5'li likert tipi ölçek tercih edildiği görülmüştür. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak ölçeklerin büyük çoğunluğunun, mesleki müzik eğitimi kurumlarının lisans düzeyine uygulanmış olması ve bu düzeye gelmiş öğrencilerin 5'li likert tipi ölçekleri sağlıklı değerlendirilebileceği düşünüldüğünden çıkan sonucun araştırmanın diğer sonuçları ile örtüştüğü düşünülmektedir.

Araştırma sonunda, çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda yapılacak yeni araştırmalara fikir olması bakımından, bazı önerilerde bulunulmuştur. Bunları şu şekilde özetlemek mümkündür;

Çalgı eğitimi boyutu müzik eğitiminin en kapsamlı, en geniş boyutlarından biridir. Müzik eğitiminin bu boyutuna yönelik olarak geliştirilecek yeni ölçme araçlarına ihtiyaç olduğu bu araştırma sonuçlarıncı saptanmıştır. Alana katkı sağlamak üzere, ölçme araçlarının geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapılabilir.

Araştırmada, ölçek geliştirme çalışmaları, ölçüm türü bakımından incelendiğinde, performans değerlendirme ölçeklerinin sınırlı sayıda olduğu görülmüştür. Müzik eğitiminin her boyutunda müziksel davranışın değerlendirilmesi, hedef davranışların ne oranda gerçekleştiğinin belirlenmesi gibi amaçlarla performans ölçeklerine ihtiyaç bulunmaktadır. Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda, mesleki amaca yönelik olarak



yapılandırılmış farklı performans ölçeklerinin geliştirilmesi düşünülebilir. Geliştirilecek olan performans değerlendirme ölçeklerinin yapılan diğer araştırmalara da katkı sağlayacağı beklenmektedir.

Ölçüm türü bakımından saptanan diğer bir ihtiyaç ise eğitim-öğretim süreçlerindeki önemi birçok araştırmaya konu olan motivasyon ölçme araçlarıdır. Motivasyon müzik eğitiminde de ayrıca araştırılması gereken önemli bir konudur. Müzik eğitiminin farklı boyutlarında motivasyon ölçekleri geliştirilebilir ise öğrenme ve öğretme süreçlerine katkı sağlamaya yönelik önemli ip uçları elde etmek mümkün olabilir.

Bunlara ek olarak yapılan çalışmalarda koro ve ses eğitimi boyutunda da müzik eğitiminin diğer boyutlarına göre geliştirilen ölçek sayısı oldukça az bulunmuştur. Ölçme araçlarının geliştirilme amaçları doğrultusunda çalışma alanlarına önemli katkı sağladığı düşünülerek, koro ve ses eğitimine yönelik ölçek geliştirme çalışmalarının da yapılması önerilmektedir.



## Kaynakça / Reference

- Baykul, Y. (2000). *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme: Klasik Test Teorisi ve Uygulaması*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Çüm, S., & Koç, N. (2013). Türkiye'de psikoloji ve Eğitim Bilimleri Dergilerinde Yayımlanan Ölçek Geliştirme ve Uyarlama Çalışmalarının İncelenmesi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 12(24), 115-135. 09 08, 2020 tarihinde [http://ebuline.com/pdfs/24Sayi/EBU24\\_3.pdf](http://ebuline.com/pdfs/24Sayi/EBU24_3.pdf) adresinden alındı
- Delice, A., & Ergene, Ö. (2015). Investigation of Scale Development and Adaptation Studies: An Example of Mathematics Education Articles. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, 3, 60-75. 03 03, 2020 tarihinde [https://www.researchgate.net/publication/340595508\\_Investigation\\_of\\_Scale\\_Development\\_and\\_Adaptation\\_Studies\\_An\\_Example\\_of\\_Mathematics\\_Education\\_ArticlesOlcek\\_Gelistirme\\_Ve\\_Uyarlama\\_Calismalarinin\\_Incelenmesi\\_Matematik\\_Egitimi\\_Makaleleri\\_Ornegi](https://www.researchgate.net/publication/340595508_Investigation_of_Scale_Development_and_Adaptation_Studies_An_Example_of_Mathematics_Education_ArticlesOlcek_Gelistirme_Ve_Uyarlama_Calismalarinin_Incelenmesi_Matematik_Egitimi_Makaleleri_Ornegi) adresinden alındı
- Ekici, T. (2012). Bireysel Ses Eğitimi Dersşne Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(3), 557-569. 09 08, 2020 tarihinde <http://www.gefad.gazi.edu.tr/tr/download/article-file/76920> adresinden alındı
- Erdal, G. G. (2005). *Koordinatif-Kordisyonel Motorik Özelliklerin Geliştirilmesine Yönelik Antrenmanların Piyano Çalma Performansına Olan Etkilerinin İncelenmesi ve Piyano Tekniğinin Hareket Analizi*. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Erkuş, A. (2006). *Sınıf Öğretmenleri İçin Ölçme ve Değerlendirme: Kavramlar ve Uygulamalar*. Ankara: Ekinoks Yayınları.



Güvendir, A. M., & Özkan, Ö. Ö. (2015). Türkiye'deki eğitim Alanında Yayımlanan Bilimsel Dergilerde Ölçek Geliştirme ve Uyarlama Konulu Makalelerin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(52), 23-33. doi:10.17755/esosder.54872

Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. İstanbul: Nobel Yayıncılık.

Özkan, E. (2016). *Sebastian Lee Etüt Kitabının Teknik ve Biçimsel Analizi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Öztürk, N., Eroğlu, M., & Kelecioğlu, H. (2015). Eğitim Alanında Yapılan Ölçek Uyarlama Makalelerinin İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 40(178), 123-137. doi:http://dx.doi.org/10.15390/EB.2015.4091

Popham, W. J. (1998). *Classroom Assesment What Teachers Need to Know*. (Second Edition b.). London: IOX Assesment Associates.

Soycan, M., & Babacan, E. (2019). Müziksel İşitme Okuma ve Yazma İle İlgili Geliştirilmiş Ölçme Araçlarının İncelenmesi: İçerik Analizi Çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(69), 343-353. 05 28, 2020 tarihinde <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/40918/409006> adresinden alındı

Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Turgut, M., & Baykul, F. (1992). *Ölçekleme Teknikleri*. Ankara: ÖSYM Yayınları.

## EKLER

### EK 1: Araştırma Kapsamında İncelenen Çalışmalar





Müzik Eğitimi Kapsamında Yapılan Ölçek Geliştirme Çalışmalarının Çok Yönlü  
İncelenmesi

- Afacan, Ş. (2008). Müzik Öğretimi Öz Yeterlilik Ölçeği. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(1), 1-11. Adres: [https://www.researchgate.net/publication/330076535 Muzik Ogretimi Oz Yeterlilik Olcegi](https://www.researchgate.net/publication/330076535_Muzik_Ogretimi_Oz_Yeterlilik_Olcegi), Erişim Tarihi: 29.05.2019
- Afacan, Ş. (2018). Keman Eğitimi Öğrenme Stratejileri Ölçeğinin Geliştirilmesi Ve Öğrenme Stratejileriyle Desenlenmiş Etkinliklerin Öğrencilerin Öğrenme Stratejilerini Kullanmalarına Ve Keman Performanslarına Etkisi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Afacan, Ş. ve Şentürk, N. (2016). Okul Öncesi Ve Sınıf Eğitimi Anabilim Dallarına Yönelik Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinin Geliştirilmesi. International Journal Of Eurasia Social Sciences, 7 (25), 228-247. Adres: [https://www.researchgate.net/publication/312024646\\_OKUL\\_ONCESI\\_VE\\_SINIF\\_EGITIMI\\_ANABILIM\\_DALLARINA\\_YONELIK\\_MUZIK\\_OKURYAZARLIGI\\_OLCEGININ\\_GELISTIRILMESI](https://www.researchgate.net/publication/312024646_OKUL_ONCESI_VE_SINIF_EGITIMI_ANABILIM_DALLARINA_YONELIK_MUZIK_OKURYAZARLIGI_OLCEGININ_GELISTIRILMESI) , Erişim Tarihi: 06.05.2019
- Akbulut, E. (2013). Eğitim Fakültesi Okulöncesi Anabilim Dalı Programında Yer Alan Müzik Eğitimi Dersi Hedeflerinin Gerçekleşme Düzeylerine İlişkin Ölçek Geliştirme Çalışması. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33 (1), 1–10. Adres <https://doi.org/10.9779/PUJE447>
- Akçay, Ş. Ö. (2011). Gitar Eğitiminde Performans Ölçeği Geliştirme Çalışması. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Akıncı, M. Ş., Pınar, E. S., Alpagut, U. (2018). Müzik Öğretmenlerinin Özel Gereksinimli Öğrencilerle Müzik Uygulamalarına İlişkin Özyeterlilik Algısı Ölçeği: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18 (3), 1232-1251. Adres: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/554872> Erişim Tarihi: 18.09.2019
- Bakıoğlu, Ç. ve Kurtuldu, M. K. (2015). Piyano Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması. Alan Eğitimi Araştırmaları Dergisi, 1(1) 33-39. Adres: <https://toad.halileksi.net/olcek/piyano-dersine-yonelik-tutum-olcegi>, Erişim Tarihi: 02.05.2019
- Büyükcengiz, H. (2019). Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Koro Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.



- Canakay, E. U. (2006). Müzik teorisi dersine ilişkin tutum ölçeği geliştirme. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi*, 26-28 Nisan 2006, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Denizli. Adres: <https://toad.halileksi.net/olcek/muzik-teorisi-dersine-iliskin-tutum-olcegi>, Erişim Tarihi: 16.05.2019
- Çelenk, K. ve Şen, Y. (2016). Müzik Öğretmenliği Programı İçin "Geleneksel Türk Müziği Derslerine İlişkin Özyeterlik Algısı Ölçeği" Geliştirme Çalışması. *İdil Sanat Ve Dil Dergisi*, 6(28), 131-150. doi: 10.7816/idil-05-28-09
- Çiftci, E. ve Kurtuldu, M. K. (2010). Yaylı Çalgılar Performans Değerlendirme Ölçeği Geçerlik Ve Güvenirlik Analizi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi* Cilt-Sayı: 12-2 Adres: <https://toad.halileksi.net/olcek/yayli-calgilar-performans-degerlendirme-olcegi>, Erişim Tarihi: 09.10.2019
- Çelikoğlu, F. ve Lehimler, E. (2019). Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeği: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Sanat Dergisi*, (34), 117-125. Adres: <https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunigsfd/issue/49533/622627>, Erişim Tarihi: 15.02.2020
- Çoraklı, E. (2011). Müzikte Yaratıcı Düşünme Ölçeği' nin Türkiye Koşullarına Uyarlanması Ve Müzikte Yaratıcı Düşünmeye yönelik Bir Eğitim Programının Sınanması. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Doğan, M. Ve Çilden, Ş.(2017). Keman Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (57), 362-375. <http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.12970>
- Doğru, E. (2010). 3-6 Yaş Grubu Çocukların "Müziksel İletişim Boyutları Ölçeği'nin" Geliştirilmesi. Doktora Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Demirtaş, S., & Süral, S. (2018). Development Of Pamukkale Piano Learning Style Scale. *International Journal Of Assessment Tools In Education*, 5, 90-104. DOI:10.21449/ijate.339492
- Ekici, T. (2012). Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(3), 557-569 Adres: <https://toad.halileksi.net/olcek/bireysel-ses-egitimi-dersine-yonelik-tutum-olcegi>, Erişim Tarihi: 16.11.2019



Müzik Eğitimi Kapsamında Yapılan Ölçek Geliştirme Çalışmalarının Çok Yönlü  
İncelenmesi

- Ekici, T. (2017). Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Motivasyon Ölçeği Geliştirme. *Akademik Bakış Dergisi*, 60, 337-349. Adres: <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/bireysel-ses-egitimi-dersi-motivasyon-olcegi-toad.pdf>, Erişim Tarihi: 06.10.2019
- Engin, D. T. (2019). Çalgı Tutum Ölçeği'nin (Ç.T.Ö) Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48, 30-42. Adres: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/deubefd/issue/51015/538893>, Erişim Tarihi: 09.01.2020
- Eroğlu, T. Ve Demirtaş E. (2018) Ses Kayıt Ve Düzenleme Programlarının Öğretim Materyeli Geliştirme Aracı Olarak Kullanılması: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 41, 48-59, DOI: 10.32547/ataunigsed.455933
- Girgin, D. (2015). Bireysel Çalgı Dersi Tükenmişlik Ölçeği Geliştirme Çalışması: Geçerlik Ve Güvenirlik Analizi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 115-126. Doi: 10.14686/BUEFAD.2015111019
- Girgin, D. (2016). Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Geliştirme Çalışması. *İlköğretim Online*, 15(3), 778-786. Adres: <https://toad.halileksi.net/olcek/calgi-egitiminde-algılanan-aile-destegi-olcegi>, Erişim Tarihi: 06.06.2019
- Girgin, D. (2018). Etkili Bireysel Çalgı Öğretmeni Ölçeği: Geçerlik Ve Güvenirlik Analizi. *İlköğretim Online*, 17(1), 47-56. Doi: 10.17051/ilkonline.2018.413739.
- Görücü, A, Ö. (2014). Koro Eğitimi Ve Nefes Egzersizleri Tutum Ölçeği Geliştirilmesi Ve Öğrencilerin Tutumlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Grançer-Okay, N. (2010). Pişano Performansının Değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gün, E. (2014). Pişano Performansı Öz Yeterlik Ölçeğinin Geliştirilmesi Ve Uygulanması. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Kafadar, A. (2009). Pişanistler Örneğinde Müzisyenlere Özgü Performans Anksiyetesi. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Karabulut, G. ve Tufan, E. (2014). Çalgıya Yönelik Benlik Algısı Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 2(2), 81-92. doi: 10.7816/sed-02-02-05



- Kılınçer, Ö. ve Aydınur Uygun, M. (2013). Piyano Dersinde Kullanılan Öğrenme Stratejileri Ölçeğinin geliştirilmesi. *Journal of Human Sciences*, 10(1), 468-493. Adres: <https://toad.halileksi.net/olcek/piyano-dersinde-kullanilan-ogrenme-stratejileri-olcegi>, Erişim Tarihi: 14.05.2019
- Kocabaş, A. (1997). Temel Eğitim II. Kademe Öğrencileri İçin Müziğe İlişkin Tutum Ölçeğinin Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 13: 141-145. Adres: <http://efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/1196-published.pdf>, Erişim Tarihi: 13.12.1019
- Kurtuldu, M. K. (2010). Piyano Sınavı Değerlendirme Ölçeğinin Puanlayıcılara Yönelik Geçerlik Ve Güvenirliği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(31), 224-232.
- Kurtuldu, M. K., & Bulut, D. (2017). Development Of A Self-Efficacy Scale Toward Piano Lessons. *Educational Sciences: Theory And Practice*, 17(3), 835-857. Adres: <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/self-efficacy-scale-toward-piano-lessons-toad.pdf>, Erişim Tarihi: 05.03.2020
- Küçükosmanoğlu, H. O. (2015). Müzik Biçimleri Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması. *Eğitim Ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 272-282. Adres: <https://toad.halileksi.net/olcek/muzik-bicimleri-dersine-yonelik-tutum-olcegi>, Erişim Tarihi: 13.06.2019
- Küçükosmanoğlu, H. O., Babacan, E., Babacan, M. D., Yüksel, G. (2016) Müzik Eğitiminde Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçek Geliştirme Çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, İpek Yolu Özel Sayısı, 2350-2367. Adres: <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/bireysel-calgi-calisma-aliskanliklari-olcegi-toad.pdf>, Erişim Adresi: 26.12.2019
- Küçükosmanoğlu, H.O., Babacan, E., Babacan, M.D. Ve Yüksel, G.(2016). Müzik Eğitiminde Çalgı Çalışma Yöntemleri Ölçek Geliştirme Çalışması. İnönü Üniversitesi Sanat Ve Tasarım Dergisi, 6(13), 189-198. Aders: <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/muzik-egitiminde-calgi-calisma-yontemleri-olcegi-toad.pdf>, Erişim Tarihi: 26.12.2019
- Kurtuldu, M. K. (2011). Piyano Eğitiminde Sosyal Durum Ölçeği Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31, 85-96. Adres:



Müzik Eğitimi Kapsamında Yapılan Ölçek Geliştirme Çalışmalarının Çok Yönlü  
İncelenmesi

<https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/piyano-egitiminde-sosyal-durum-olcegi-toad.pdf>, Erişim Tarihi: 15.06.2020

Lehimler, E. Ve Cumhuri, C. (2018) Armoni Dersine İlişkin Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması. Journal Of The Fine Arts Institute (GSED), 40, 42-55. Adres:

[https://www.academia.edu/36885011/ARMON%C4%B0\\_DERS%C4%B0NE\\_%C4%B0L%C4%B0C5%9EK%C4%B0N\\_TUTUM\\_%C3%96L%C3%87E%C4%9E%C4%B0\\_GEL%C4%B0C5%9ET%C4%B0RME\\_%C3%87ALI%C5%9EMASI](https://www.academia.edu/36885011/ARMON%C4%B0_DERS%C4%B0NE_%C4%B0L%C4%B0C5%9EK%C4%B0N_TUTUM_%C3%96L%C3%87E%C4%9E%C4%B0_GEL%C4%B0C5%9ET%C4%B0RME_%C3%87ALI%C5%9EMASI), Erişim Tarihi: 12.06.2019

Lehimler, E. (2019). Armoni Dersine İlişkin Özyeterlik Algısı Ölçeği Geliştirme Çalışması. Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, (43), 1-8. DOI: 10.32547/ataunigsed.536930

Özevin, B. (2006). Oyun, Dans Ve Müzik Dersine İlişkin Motivasyon Ölçeği. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda Sunulan Bildiri, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli. Adres: <http://muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/pamukkale/B-Ozevin.pdf>, Erişim Adresi: 16.06.2019

Özmenteş, S. (2011). Müzik Öğretimine Yönelik Özyeterlik Ölçeğinin geliştirilmesi. Dünyadaki Eğitim ve Öğretim Çalışmaları Dergisi, 1(1), 2146-7463. Adres: <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/muzik-ogretimine-yonelik-ozyeterlik-olcegi-toad.pdf>, Erişim Tarihi: 16.06.2019

Öztopalan, R. Ve Canakay, E. U. (2016). Konservatuvarların Orkestra Derslerine Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(42), Issn: 1307-9581. Adres: [http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt9/sayi42\\_pdf/5egitim/oztopalan\\_ruken.pdf](http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt9/sayi42_pdf/5egitim/oztopalan_ruken.pdf), Erişim Tarihi: 03.05.2019

Palancı, M., Altun Dinç, Z.,& Doğan, U. (2015). Üniversite Öğrencilerine Yönelik Müzik Performans Kaygısı Ölçeğinin Uyarlama Çalışması. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(2), 155-166. Adres: <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/universite-ogrencilerine-yonelik-muzik-performans-kaygisi-toad.pdf>, Erişim Tarihi: 12.05.2019

Palancı, M.,& Doğan, U. (2015). Music Performance Anxiety Scale For High School Students: Validity And Reliability Study. International Journal Of Psychology And Educational Studies, 2 (1), 9-17. [https://www.researchgate.net/publication/281147084\\_Music\\_Performance\\_Anxiety\\_Scale\\_for\\_High\\_School\\_Students\\_Validty\\_and\\_Reliability\\_Study](https://www.researchgate.net/publication/281147084_Music_Performance_Anxiety_Scale_for_High_School_Students_Validty_and_Reliability_Study), Erişim Tarihi: 12.05.2019



- Piji, D. (2007). Müzik Öğretmeni Adaylarına Yönelik Piyano İle Eşlik Alanında Yeterlik Algısı Ölçeği'nin Geliştirilmesi. Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanımı Öz-Yeterlilikleri Ölçeğinin Geçerlilik Ve Güvenilirlik Çalışmaları. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 26(26), 94-110. Adres: <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/piyano-ile-eslik-alaninda-yeterlik-algisi-olcegi-toad.pdf>, Erişim Tarihi: 07.05.2019
- Sarıçiftçi, A. Ö. (2014). Koro Dersi Motivasyon Ölçeği Geliştirilmesi Ve Öğrencilerin Motivasyon Düzeylerinin Karşılaştırılması Olarak İncelenmesi. Doktora Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Sever, S. ve Sever, G.(2018). Müzik dersinde çevrilmiş öğrenmeye ilişkin bir ölçek geliştirme çalışması. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 51(1), 105-117. Doi: 10.30964/auebfd.405036
- Soycan, M. ve Biber, A. R. H. (2018). Turkish Studies Educational Sciences Volume 13/11, Spring 2018, p. 1237-1248 DOI Number: 10.7827/TurkishStudies.13493 ISSN: 1308-2140.
- Şeker, S. S. ve Saygı, C. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimine ilişkin tutumlarını ölçmeye yönelik ölçek geliştirme çalışması. Electronic Turkish Studies, 8(8), 1237-1246. Adres: <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/muzik-ogretimine-iliskin-tutum-olcegi-toad.pdf>, Erişim Tarihi: 06.05.2019
- Şen, Y.ve Şentürk, N. (2015). Geleneksel Türk Müziği Derslerine İlişkin Tutum Ölçeği geliştirme süreci. Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 7(1), 261-282. Adres: <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/geleneksel-turk-muzigi-derslerine-iliskin-tutum-olcegi-gelistirme-sureci-toad.pdf>, Erişim Tarihi: 17.06.2019
- Tokenan, B. Ö. (2013). Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterini Türkçeye Uyarlama Çalışması. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(1), 53-65. Adres: <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/kenny-muzik-performans-kaygisi-envanteri-toad.pdf>, Erişim Tarihi: 06.07.2019
- Topoğlu, O. ve Erden, E. (2012) Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin geliştirilmesi. Akademik Bakış Dergisi, 31, 1-11. <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/bireysel-calgi-egitimi-dersine-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf>, Erişim Tarihi: 24.07.2019



Müzik Eğitimi Kapsamında Yapılan Ölçek Geliştirme Çalışmalarının Çok Yönlü  
İncelenmesi

- Tufan, E. ve Güdek, B. (2008). Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 25-40. Adres: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/256324>, Erişim Tarihi: 02.06.2019
- Tufan, E. ve Güdek, B. (2008). Piyano Dersi Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 75-90. Adres: <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/piyanodersi-tutum-olcegi-toad.pdf>, Erişim Tarihi: 15.06.2019
- Uçaner, B. (2011). Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin "Türk Müzik Tarihi" Dersine Yönelik Tutum Ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin Farklı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uygun, M. A. (2012). Scale For Determining Learning Approaches To Piano Lesson: Development, Validity And Reliability. *Procedia-Social And Behavioral Sciences*, 51, 916-927. DOI: [10.1016/j.sbspro.2012.08.263](https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.08.263)
- Varış, Y. A. ve Cesur, D. (2012). Ortaöğretim Düzeyi Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirilmesi. *E-Journal Of New World Sciences Academy* 7(4), Article Number: D0107. Adres: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/186521>, Erişim Tarihi: 19.08.2019
- Yalçınkaya, B., Eldemir, A. C., (2013). Bireysel Çalgı Dersine İlişkin Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(21), 29-36. Adres: <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/bireysel-calgi-tutum-olcegi-toad.pdf>, Erişim Tarihi: 03.09.2019
- Yarar, B. (2010). Müzik Öğretmenliği Lisans Programındaki "Bireysel Ses Eğitimi" Dersine Yönelik Performans Ölçeği Geliştirme Çalışması. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

